

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 24 cor.
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Preoți și preoți.

În legătură cu publicarea unui concurs la o bună parohie, am fost martor la o caracteristică conversație. Între cei ce reflectau la aceea parohie era și un preot, care voia cu ori ce preț să iasă „din munți la lumina lui Dumnezeu”. Aducea ponderoase motive. A făcut biserică nouă, școală nouă, a reparat casa parohială. Pe urmă i-a succes a stabili un echilibru oarecare financiar, ca toate aceste să fie asigurate pe zeci de ani înainte. „Ce am putut, am scos dela popor, am colectat, dar cea mai mare parte a trebuit să o pun din pungă, căci nu puteam lăsa să ni-se ruineze materialul, până ce ni-se vor mai aduna bani...” „Toate-s bune răspunsă patronul preotului, dar chiar din motivul, că ai făcut prea multe, trebuie să rămâi acolo unde ești. Bine ști doară, că nu v'atî achitat încă datoria la fonduri? Și Dta ești debitorul principal!” Și când trecu preotul înainte supărat, patronul mă clarifica astfel: Credincioșii noștri din comuna X. sunt puțini și ca în toate satele săsăști și ungurești ei tormează sărăcimea comunei. Pământ aveau puțin, pășune de loc, căci pășunea era a bisericii calvine, unde pe ai noștri nu-i cuprindeau. Vine însă de vânzare o proprietate mai mare de acolo. Preotul vede îndată, că ar putea pune pe ai săi în picioare, dacă ar cumpăra-o. S'au sfătuit laolaltă cu toții și preotul a plecat. A bătut la ușă la toți. În sfârșit i-a succes. A căpătat bani — azi au oamenii pământ destul, pășune destulă. În schimb însă preotul a rămas să achite datoria, ce mai este...”

Un alt caz. Unul dintre cei mai buni teologi e trimis într'o parohie, unde om absolut încă n'a fost niciodată.

El merge, având sfânta făgăduință, că nu mult va sta acolo. Îndată ce va veni vacant vre-un alt loc mai bun, va fi mutat acolo cu siguranță. Trece un an, doi, patru și preotul tot nu să mai prezintă la concurs. În schimb să strecură vești surprinzătoare (din neînsemnata comună. S'a reparat biserică din temelii, s'au făcut case parohiale și acum au clădit o școală nouă. Întrebat fiind, de e acum mulțumit cu parohia, a zis: Aș merge airea nu-i vorbă, că și preoteasa mi-e tot cam bolnăvicioasă, aș merge undeva mai aproape de vre-un oraș, dar sunt legat de comuna asta încă vre-o câțiva ani. Am clădit școală și era să o pățim. La lucrul jumătate am gătat și bani și tot. În cele din urmă a trebuit să-mi sacrific toți banii, câți i-am căpătat dela socru și să mai și împrumutăm...”

Preoți de aceștia vor duce de bună seamă cauza poporului nostru cu secolii înainte. Adevărați păstori, cari își pun vicața pentru turmă. Acum, iubite cetitor, ia câteva descrieri de ținuturi, de călătorii, câteva scrieri etnografice ungurești și nemțești, caută paginile, cari se referă la români și vei rămâne adânc măhnit în sufletul tău. „Intr'o vale adâncă cu păreții revărșati stă adâncită comuna românească X. Un miros pestilențial se întinde în atmosferă, ce de abia va fi putând străbate în grosimea lui originală printre crengile sălcilor bătrâne și afumate. În capul satului ne-a așteptat preotul cu trăsura lui de gală, trasă de doi cai murgi, cari mergeau într'un buiestru superb. Casa preotului se ridică cu coperișul de parte peste sălcii și celealalte colibi ale sătenilor. În fața curții preotului era — biserică. De cumva se poate numi așa. De fapt samănă mai mult a graj (pajta) și de nu era crucea mare de lemn în vârf nici

nu zicea nime, că aceea să fie casa lui Dumnezeu. Școală în sat nu eră...” E vorbă aci de preotul X. cu câteva sute de jugăre proprii, cu vază și autoritate mare (averea toate le aduce), care la sinoade, conferențe și altele își are partea lui de leu.

Aplică acum, iubite cetitor, paginile aceste la mulți-mulți preoți, cari în lunga lor păstorire nu se vor putea lăuda cu absolut nimic, cari vor fi ei bogăți, vor avea masă întinsă pentru toți călătorii, dar activ la lunga lor păstorire nu vor avea. Și ori cum va vrea dl cutare, care spune mai dăunăzi, cu mare emfază și în foaia aceasta, cât a alergat el în cauza școlii închinată la stat, un lucru e cert, că nimic nu se va putea face pe sate, până ce nu merge preotul însuși, fruntașul cu pilda, cu *jertfa* înainte. Când preotul are patru pluguri, patru cară și așteaptă poruncind, că ceialalți, sărântocii să care năsipul, piatra, cărămida la biserică, școală, ce se edifică, — că a lor e datoria — iar carăle lui nu se mișcă din curte, nici școală, nici biserică nu vei vedea nici când acolo. Și până când preotul e mare proprietar de pământ, are vite, bani, venite și așteaptă dela cel ce n'are fără sufletu în oasă, ca să și-l dea și pe acela pentru biserică nouă, pentru școală, nici când nu vei vedea acolo nimic. Preotul trebuie să meargă cu pilda înainte. Așa au făcut toți preoții noștri, cari au lăsat ceva după ei. Și dacă căutați pietrele comemorative, veți putea desluși din slovele săpate mai întâi pe preotul cu suma, ce a dat-o la ridicarea bisericii. Și dacă veți ceti șirele de pe clopoțele bisericii, veți afla mai întâi numele preotului donator. Și după el s'au luat ceialalți, cei buni, cei avuți, cei săraci și au dat, care după bogăția averii și după bogăția inimii lui.

Preotul a mers totdeauna înainte nu numai cu vorba, cu sfatul, cu însuflețirea, el a întrecut pe ceilalți cu jertfa, cu banul, cu lucrul. Așa eși și azi la cap. Fără aceste nu. I-a trebuit celuia școală și-a băgat banii dela socru-său în ea. Că gestul acesta a urnit lumea după el, și însuflețirea mulțimei descrie nu să poate, o simțim cu toții. A vrut să aibă sătenii pășune, și-a băgat capul în obligamente uriașe țelalalt. — Așa da, putem vorbi de progres, de viitor, de celealalte. Ori ce vom zice, precum e comuna așa e și păstorul. Și va trebui să vină odată și vremea aceea, când nu după sclipirea hainelor, nici după lățimea brânelor, nici după caii buiestri și gala boierească să se încreste cineva, ci după adevărata muncă, ce a prestat-o pentru binele și înaintarea celor încredințați lui.

Serbările Ligei culturale.

— Raport special. —

Nici pe vremea expoziției de acum 5 ani, n'a văzut Bucureștii adunați între zidurile sale atâta mulțime de provinciali, câți au venit acum la cuvântul de chemare al comitetului Ligei. După chiar calculii poliției intraseră în oraș prin gara de Nord peste 75 mii străini. Eran Ardeleni chiar și de prin părțile cele mai de Nord, mii de Bucovineni în porturi felurite, bărbați chipeși cu păr lung, păreau ostași de al lui Stefan-Vodă.

România de pretutindenea a știut să dovedească că serbările aceste sunt pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, unde toți noi suntem și pentru ajungerea aceluiaș ideal trebuie să lucrăm.

Se înțelege, că în fața unei aglomerații așa de neașteptat de mari, comitetul aranjator a rămas zăpăcit. S'a recules însă în grabă, deschizând oaspeților porțile casarmelor, lipsite de soldați, cari erau duși la manevre. Dar și locuințele aceste s'au dovedit nesuficiente, sute de provinciali au fost siliți să petreacă peste noapte în grădina Cișmigiuului, sau pe pajiștea din jurul bisericii. Cuțitul-de-argint. Și erau liniștiți, pentru-că se știau sub cerul României libere și independente.

Serbările s'au desfășurat în parcul Carol, locul expoziției dela 1906. „Câmp al libertății” și el, urmând la două săptămâni după grandioasele serbări culturale dela noi, ele țin să dovedească, că e vorbă de aceleași idealuri culturale, pentru ajungerea cărora muncesc Români alături și cei dela Liga, ca și cei dela Asociațiune.

Grație îngrijirii deosebite ce observăm că se dă parcului, el pare o minunată grădină. Câteva din palatele dela expoziție stau și acum și aproape fiecare e transformat ori în local de petrecere, cinematograf, bal țărănesc, cabaret artistic, ospătărie, ori espune vizitatorilor comorile industriei naționale și ale geniului românesc. Musicile militare cântă în mai multe părți. Păstorii dela Vrancea atrag publicul. Zeci de alte distracții se îmbie la tot pasul. Turnul lui Tepeș, Palatul artelor și Arenele romane sunt pline de vizitatori. O desăvârșită expoziție vie de costume țărănești nespuse de variate, te oprește locului și îți încântă vederea. Prof. Iorga dă lamuriri lumii, care-l aclamă și îi cere felurite explicații. Casa dela Poradim, care

adăpostise câțva vreme în decursul războiului pe marele Căpitan al armatelor aliate, e obiectul unei atențiuni deosebite, deși pare nefugrijită.

În fiecare zi artiștii Teatrului național se perândează la cabaretul artistic, distragând publicul cu monoloage și declamații. La Arenele romane „Povestea neamului” se repetă în continuu, entuziasmând publicul cu corțeul istoric.

Pe lac lume multă. Luntrile marinei încărcate de public spintecă lin apa. De deasupra Waterchutul relinviat atrage publicul producând ilaritate. Un nenorocit inventator își încearcă pe lac bicicleta sa de apă, în mijlocul compătimirii generale. Zilnic se fac concursuri de costume românești, premiându-se cele mai originale și mai trumoase.

În ziua a treia dl Iorga vorbește despre importanța ligei, ascultat cu multă atențiune de nenumăratul public. De altcum toate deslușirile, ce dsa le dă, sunt pline de povești și învățături. Mai vorbesc și alții. După prânz două monoplane zboară deasupra parcului, mulțimea le privește încântat.

Sara „Luarea Griviței” cu foc de artificii din partea armatei. Spectacolul încântă nespuse. Vechii soldați se revăd pe câmpul de luptă, în bătaia gloanțelor, celor tineri li-se umflă pieptul de entuziasm.

Serbările Ligei din ast an și-au ajuns scopul: românii de pretutindeni s'au încălzit din nou pentru intruparea unității culturale.

La „Cinematograful național” de pe strada Academiei, lumea e încântată de grandioasele serbări dela Blaj, reproduse așa de clar și perfect.

FOIȚA.

Expoziția despărțământului Blaj.

Secțiunea istorică.

În sala cea spațioasă de desemn a fost aranjată *Expoziția istorică*, constând din 3 secții: la stânga *partea bisericească*, în mijloc *partea literară* și în dreapta *partea socială și culturală*. În acestea s'au adunat și expuse spre vedere, tot ce are Blajul mai interesant din punct de vedere istoric și cultural, cum și obiecte mai prețioase de reminiscență dela bărbații noștri aleși.

Dela intrare în dreapta chiar în front, eră așezat tipul Majestății Sale Regelui, iar de desuptul acestuia icoana Esc. Sale Metropolitului Victor, încadrate ambele într-o draperie frumoasă, împodobită cu ghirlande de cetină și stejar.

La dreapta acestora eră așezată grupa icoanelor sfinte și a reliquiilor de altare dela bisericile vechi românești din trecutul neamului, câte am putut să adunăm.

În mijlocul acestora se remarcă Icoana *Preacuratei „făcătoare de minuni”*, dela Mănăstirea veche a Prislopului de lângă Hațeg, care a plâns la moartea preavrednicului episcop Petru Pavel Aron. O reliquie de mare preț nu numai pentru trecutul său

momentuos, ci și ca obiect de artă a picturii bizantine.

La stânga în front se află un dulap de cărți, din vechea bibliotecă a părinților Baziliți, primii luminători ai Blajului, întocmai de pe acele vremuri. În acesta erau așezate, pe cât au încăput tot ce avem mai bun și mai de interes din operele acestor mari bărbați de inimă și învățați. Mai ales cărți rari și manuscrise de ale lor. Cu deosebire amintim aci Corespondința și Proto-coalele episcopului Ioan Inocențiu Klein, ale episcopului Petru Pavel Aron și Atanasii Rednic; primele produse ale tipografiei restaurate de episcopul Aron și cărțile, ce le-a scris el, apoi multele manuscrise și cărți ale lui Samuil Klein; Cronica lui George Șincai, dimpreună cu manualele de școală edate de el, ca director general al școlilor populare românești din Ardeal; istoriile și celelalte opere de mare preț ale lui Petru Maior, operele episcopului Ioan Bob și altele.

Dela aceste urmau de alungul salei pe lângă pereții dulapuri și mese de sticlă, în cari erau așezate obiecte cari-de-cari mai prețioase și mai de interes pentru trecutul și dezvoltarea culturală a neamului nostru, pe cari nu ne stă în putință și nici cadrul foii nu ne admite a-le redă cu deamănantul. Ne mulțămim deci, a-le aminti aci numai în treacăt și colectiv.

Dulapul prim din stânga conține documente aparținătoare istoriei *bisericești*,

precum acte referitoare la Unirea bisericii române cu Roma, bule papale și diplome de ale arhierilor, începând dela Teofil și Atanasii până în prezent.

În dulapul al doilea se află Colecțiunea In. P. Sale *Metropolitului*, conținând obiecte mai tot bisericești, precum antimise dela toți episcopii noștri, potire, disc, cruci, sigile și alte reliquii prețioase de ale Mitropoliei și dela bisericile române din veacurile 17 și 18 până în prezent, apoi cărți românești rari, mai ales din epoca calvinismului; conșcripții de ale parohiilor, cu numărul sufletelor, de ale porțiunilor canonice cu venitele preoțești, cu date despre biserici, cantori, așteți șcl. Între acestea se aflau Conșcripțiile din anii 1733, 1750, 1762, 1765, 1767, 1811 și altele, făcute mai ales cu prilejul vizitațiunilor canonice episcopoești. Mai departe Urbarii sau Conșcripții de ale iobagilor aparținători domeniului episcopesc, dimpreună cu pământurile și toate venitele domeniului din Blaj și din satete aparținătoare acestui domeniu. Între acestea amintim Urbarii de sub principele Apafi I. din an. 1681, cel din 1726, din 1747, 1772/3 și 1820; apoi Contractul în origine al schimbului domeniilor din Sâmbăta de jos și Gherla cu domeniul Blajului și altele.

În dulapul al 3-lea eră așezată Colecțiunea *I. Cipariu*, dimpreună cu unele obiecte prețioase ale gimnaziului. Aci eră reprezentată biblioteca sa, cu exemplare rari

Corespondințe.

Scrisoarea unui cleric.

Dej, 12 Sept. n.

Cu începutul unui an nou de școală vreau să repetez și eu cuvintele de atâtea ori auzite dela superiorii noștri bisericești: că: „Clericul să-și câștige arme spirituale“!

O fac aceasta cu atât mai vârtos pentru că azi, când tot al doilea om e inamic lui Hristos, deși nu ne declară războiu inimicii Bisericii așa deschis, după cum i-a declarat Bisericii catolice apusene, totuși mâne-poi-mâne avem să dăm și noi piept cu oar-dele francmazonilor.

E adevărat, că în codrurile noastre încă n'a putut străbate focul diavolesc a duhului francmazonic, destul însă, că și la noi o mare parte din inteligență e pe povârniș; își neagă Dumnezeu și limba. O mulțime de tineri eșiți mai ales de prin gimnaziile de stat, sunt pierduți pentru totdeauna pentru biserică și neam. Cunosc de acești tineri, fii de preoți Români, a căror idol e „Nyugat“-ul foia clasei „luminate“ (cu nas de vultur) din Ungaria, hulindu-și și batjocorindu-și neamul.

Ne amenință pericol mare! Ne trebuie, arme mai ales nouă clericilor, cari suntem speranța viitorului, ne trebuie arme spirituale, căci noi suntem generațiunea, pe care ne-greșit o așteaptă în viitor o luptă mare, în care va trebui să scoatem biruitor stindardul lui Isus. Și lupta aceasta nu va întârzia. Cei „luminați“ ai veacului de azi cu ochii legați fug spre vârtejul peririi palmind pe Hristos sub vălul artei și al frumosului, iar când vor cădea într'acest vârtej, își vor

întinde mâna să le dai ajutor, și atunci de vei fi slab, te vor trage și pe tine și biserică ta.

Ne trebuie arme, pentru că focul acesta amenință cu potop chiar și masele noastre neatînse de mâni sacrilege asupra cărora de veacuri a domnit duhul lui Isus, duhul blândetelor.

Ne trebuie deci arme împotriva vrășmașilor, ne trebuie bărbăție și mai pe sus de toate o inimă plină de dorința de a purta arma lui Hristos, ne trebuie zel înfocat de a câștiga știință cât de multă în anii de teologie; trebuie să ne facem planuri și idealuri mărețe, să fim cum zice Vlăduța:

„Soldatul jertfei mari depline,
Ca dintr'un bob să odrăsească mîia
Cu sângele tău cald stropește glia“

Apoi:

„Voi, căror vis'a dat solia sfântă
De preoți ai acestei mari puteri,
Voi, în a căror suflet se frământă
Intunecate valuri de dureri
Și gânduri de-un întreg popor gândite,
Nu duceți minunatul vostru dar
Ofrandă mânilor nelegiuite,
Ci ca pe sfânta masă din altar
A împărtășirii taină preacurată,
Așa cuvântul să vi-l pregătiți“.

La acest cuvânt, de care „mii de inimi trebuie să bată la un fel“, mai târziu valurile vieții nu ne vor lăsa să ne pregătim; idealurile noastre nu le vom vedea intrupate, nici odată, dacă în tinerețe nu ne vom îmbrăca în haina Spiritului sfânt, nestrăbătută de săgețile învenimate ale vrășmașilor și care este singurul scut, sub care putem lucra în liniște pentru înflorirea bisericii și a neamului.

Să fie deci iubiți frați Laura noastră,

a cărei nume să verse nădejde în inimile desperate, Preacurata Vergură Maria, că lăuzul, care ne va conduce și ne va lumina căile spinoase ale vieții: Isus Hristos lumina lumii, iar ținta pentru care vom lupta: biserică și limba.

George M.
teolog.

Plan de acțiune

al Societății pentru fond de teatru român.

A) DISPOZIȚII GENERALE.

Priă modificarea statutelor, votată de adunarea generală extraordinară, ținută în Brașov la 6 Novembre 1910, și aprobată de în. min. al internelor sub nr-ul 175624 V-a din 1910, activitatea Societății pentru fond de teatru se bifurcă în două direcțiuni:

a) de o parte în direcția dela început: de a crea un fond, din care cu timpul să fie posibilă înființarea unui teatru național român (§ 1 al Statutelor aprobate la 13 Februarie 1877 sub nrul 6787 de ministrul internelor);

b) de altă parte de a promova și până atunci arta teatrală română în Ungaria (al. 3 a §-ului 21 al Statutelor modificate și aprobate sub nrul 175624 de ministrul internelor).

În urma acestei bifurcări, comitetul Societății este dator în conformitate cu dispozițiile indicate ale statutelor să-și extindă activitatea în ambele direcțiuni.

a) Crearea fondului.

Până la atingerea sumei, care se va dovedi de absolut necesară pentru susținerea din venitele ei a teatrului național român în Ungaria Societatea va augmenta an de an fondul cu următoarele venituri;

din literatura arabă, siriacă și chaldaică, împreună cu un exemplar vechiu de Thora hebraică, pe pergament înfășurat pe sul; prețioase manuscrise vechi românești de prin veacul al 16—18-lea, unele de o eleganță și frumusețe admirabilă, precum e Lexiconul lui Corbea, cari ne servesc ca totatătea mărturii strălucite nu numai despre limba românească frumoasă a veacurilor trecute, ci ne vorbesc într'un mod clar totodată și despre deosebita iscusință literară, despre înaltele aptitudini și gustul artistic al cărturarilor români din trecut.

În colecțiunea aceasta putem să vedem aproape toate monumintele mai vechi și mai rari de limbă românească, începând dela Coresi, până pe la mijlocul veacului al 19-lea și toate scrierile marelui învățat Cipariu, *Organul luminării* din 1847 și *Organul național*, din 1848, apoi mai multe requizite prețioase ale casei și vieții sale private.

Printre dulapuri erau așezate fotografiile de biserică și școale din arhidieceză, prapori vechi, icoane bisericești venerabile și lucruri de artă bisericească. Dulapul al 4-lea conține odăjdii sacre bisericești. Al 5-lea și al 6-lea aveă colecțiunea II. Sale *prepozitului* Ioan M. Moldovan cu numeroase documente istorice, bisericești, familiari și altele mai ales dela Samuil Klein și Petru Maior. În al 7-lea se aflau prețioase ctenodii familiari rămase de Simeon Bărnăuț, pe cari le-a expus familia

Dr. Maniu și lângă aceste, obiectele de remi-nință istorică ale lui George Bariț. Iară în al 8-lea s'au expus lucruri rămase de repauzații mari bărbați: Mitropolitul Ioan Vancea, Colonelul Br. Urs de Mărgineni și Canonicul Aug. Bunea.

Pe rafturile meselor stau manuscrise vechi de cărți bisericești, informațiuni de ale școlilor din Blaj de pela începutul și mijlocul veacului al 19-lea, colecțiunea foilor periodice române apărute în Blaj, colecțiunea cercularilor arhidiecezane, șematismul șcl.

Pe podele s'au așezat diferite obiecte de arheologie din Muzeul gimnaziului, în ordine cronologică, începând dela epoca de peatră până în veacurile din urmă, precum: săcuri, oluri, inele, chei, mozaice de padiment altare romane, cărămizi de ale Legiunei XIII, țevi de apaducte și de terme, rășniță de sub dominațiunea romană, arme, coifuri, sale sulii, săgeți medievale, spadă, buzdugan, cnote, puști și pistoale din veacurile trecute; apoi requizite de casă, vase șcl. din trecutul vieții familiare a poporului român.

Păreții erau împodobiți jur-împrejur cu tablouri frumoase de însemnătate istorică, și cu icoanele fruntașilor națiunii române. Între acestea remarcăm în fundul salei admirabilul tablou, lucrat de regretatul pictor român Vlădărean, reprezentând tradiționala „Lupoaică“ a Romei, ce alăptează pe gemenii Romul și Rem. Împrejurul acestuia stau tot fruntași însemnați din trecutul neamului

nostru. Figura măreață alui Mihail Viteazul ne arată impunătoriu calea progresului. Dragoș-Vodă, întemeietorul Moldovei plin de liniște și dignitate, privește cu un fel de mulțumire și satisfacție la nepoții săi îndepărtați. Martirul epp. Ioan Inocențiu Klein și neobositul cronicar român George Șincai, par a fi uitat mizeriile și suferințele amare ale vieții lor. Dr. Ramonțai, Br. Vasile Pop, Br. Urs, Metropolitii Șulț, Șaguna și Dr. Ioan Vancea, Tim. Cipar șcl. privesc cu toții în liniște sufletească la momentele aceste solemne de manifestație culturală.

Tot astfel ni-se prezintă și grupa nemuritorilor noștri dela 1784 și 1848. Fața lui Nicolae Urs Horea ne însuflă bărbăție, Ioan Cloșca conștiu de sine își urmează calea, Iancu, Butean, Balint, Axente, Papiu Ilarian, Simeon Bărnăuț, George Bariț, Andrei și Iacob Mureșan, Ioan Maiorescu, Laurian, Aron Pomul și alți fruntași distinși ai neamului, cu înfățișarea lor dulce aprind focul inimii și ne îmbărbătează la împlinirea datorințelor noastre de frați și cetățeni inimoși.

Dintre cei vii amintim frumosul tablou al generosului român basarabean Stroescu și ale eppilor din zilele noastre.

La mijlocul salei dealungul, pe două mese întinse stau așezate în grupe, după autori și în ordine cronologică, *productele literari ale profesorilor*, și pe alta ale *elevilor eșiți* din școlile Blajului, împreună cu fotografiile lor, precum s'au putut afla.

1) Cu 40% din venitele fondului general, cari an de an sunt a se adăuga la capital (fondul general);

2) cu tacsele de membri de toată categoria, cari sunt a se adăuga la fondul general spre capitalizare;

3) oferte, legate și alte venituri destinate a fi alăturate la fond spre capitalizare.

În scopul înmulțirii membrilor Societății este dator comitetul a face prin organele sale executive propagandă continuă în public și în presă, cu ocaziunea reprezentațiilor teatrale arangeate cu spriginul material și moral cât și sub egida Societății, îngrijindu-se ca chestia teatrului național român să fie cunoscută marelui public prin conferențe potrivite și prin scrieri apte a susține viața interesului publicului pentru această Societate și scopul ei propriu. Iar pentru a asigura sprijinul ziaristicii române, să fie invitate toate ziarurile noastre mai de seamă la adunările generale, reprezentanții presei să fie provăzuți cu cvartir liber, bilet gratuit pentru banchetul festiv și toate reprezentațiile și festivitățile publice împreunate cu adunările generale, toate aceste — în caz de lipsă — chiar și pe spesele Societății,

Toate venitele curate ale adunărilor, reprezentațiilor teatrale de propagandă, a festivităților aranjate cu prilejul adunărilor generale, cât și eventuale donațiuni — fără indicarea unei mențiuni speciale — sunt a se alătura la *fondul general*, care formează capitalul Societății și din ale cărui venituri se va înființa la timpul său teatrul național român.

Silv. Nestor.

Dinaintea salei, în ambit, pe ambii părți dealungul atârnav deasemenea tot icoane și fotografii de ale bărbaților, foști profesori ori elevi ai școlilor din Blaj, așezate tot în grupuri frumoase după felul școlii și în ordine cronologică.

În chipul acesta ni-am ținut de datoriță, să ne aducem aminte de toți aceia, cari într'un fel s'au altul, au ostenit pentru luminarea noastră și prin viața lor ni-au dat multe pilde vii ale iubirii de neam.

De aceea, am expus spre vederea fraților și oaspeților noștri iubiți, tot ce am putut avea dela ei, mai scump și mai drag inimilor noastre.

Zicale turcești.

O carte bună e un prieten adevărat o lași, nu se supără, o crezi nu te înșală.

*

Meșterul ucide și învie zidul, dar zidul: ucide pe meșter și nu-l învie.

*

Cinr vrea să facă oi din alfi, pe dânsul îl mânăncă lupul.

Eventuale *fonduri speciale*, dăruite Societății cu scop în special determinat, au să fie administrate *separat* în conformitate cu scopul lor. Astfel de fonduri speciale avem de prezent două și anume: *fondul Dr. Ioan Mihu* în scopul de a conferi premii și ajutoare pentru piese teatrale bune și *fondul Casoti* în scopul de a se conferi premii și ajutoare pentru compoziții românești originale sau armoniate după motive populare. Venitele acestor fonduri, precum și eventuale alte fonduri ce se vor crea sau dona Societății *n'au să fie adăugate la fondul general*, ci au să fie administrate separat în conformitate cu regulamentele speciale ale acestor fonduri.

Afară de aceste fonduri speciale se va mai crea un *fond disponibil* din acele sume, cari au fost preliminate în buget pentru anumite scopuri, dar n'au fost întrebuintate. Aceste sume nu se vor adăuga la fondul general, ci se pot întrebuinta în parte sau în total pe alt an bugetar, dar totdeauna numai pe baza și între marginile bugetului votat de adunarea generală.

b) Promovarea artei teatrale române.

Și până ce fondul Societății va atinge suma, din care va fi posibilă înființarea teatrului național român, Societatea, în scopul promovării artei teatrale române în Ungaria, va face propagandă pentru teatru și artele înrudite la Românii din Ungaria;

va distribui burse pentru tineri de ambe sexe, cari vor dori să se perfecționeze în arta dramatică, muzicală și în orice altă artă sau știință în raport cu teatrul;

va distribui și ajutoare pentru piese teatrale bune și alte opere alese literare sau artistice în raport cu teatrul, originale, traduceri sau localizări;

va subvenționa una sau mai multe trupe teatrale române ambulante și va folosi toate mijloacele morale și materiale, pentru sporirea reprezentațiilor teatrale bune la Românii din Ungaria;

iar cu începere dela anul 1920 care va fi al 50-lea dela fondarea Societății va organiza sau subvenționa o *trupă ambulantă permanentă*, în măsură a da bune reprezentațiuni de piese populare cu cântece naționale, comedii și așa zise piese de salon de un gen mai ușor, asigurând fiecărui actor un minim de retribuție fixă, o parte alicvotă din beneficiul reprezentațiilor și ajutor la caz de bătrânețe sau insuficiență, cauzată prin morb;

în fine va edita o bibliotecă teatrală și muzicală și din caz, în caz, permițând mijloacele, va scoate în editură proprie opere de artă muzicală și teatrală de-ale compozitorilor și autorilor noștri mai de seamă.

(Va urma).

Convocare.

În virtutea §-ului 23 din statute prin aceasta convocăm *adunarea generală* a „Reuniunii învățătorilor români greco-catolici din ținutul Lugojului“, la Parța (Parácž) pe zilele 21 și 22 Septembrie st. n. 1911, când se va săvârși și actul sfințirii Bisericii din Parța, de către I. P. S. S. Episcopul Lugojului *Dr. Vasile Hossu*, cu următorul program:

ȘEDINȚA I.

Joi în 21 Sept. a. m.

1. Participare în corpore la s. liturgie, în decursul căreia membrii reuniunii se vor împărtăși cu s. taină a cuminecăturii.

2. După săvârșirea s. liturgii, în școala gr. cat. locală deschiderea adunării generale.

3. Constatarea membrilor prezenți.

4. Raportul comitetului central.

5. Alegerea comisiunilor pentru: a) examinarea raportului general; b) censurarea rațiunilor pe 1910 și a proiectului de buget pe 1912; c) raportul bibliotecarului; d) înscrierea membrilor și încasarea taxelor.

6. Citirea dizertației: „Momentuoșitatea educațiunii morale“ de dl Iuliu Pop, inv. în Gherliște; event. propunerea unei alte lecțiuni

7. Prânz comun.

ȘEDINȚA II.

Joi în 21 Sept. la orele 3 1/2 p. m.

1. Propunerea lecțiunii: „Substantivul propriu și comun“ de dșoara Anna Mărginean, inv. în Gherman.

2. Propunerea lecțiunii: „Multiplicarea cu numărul 5“ de dl Candid Gliga inv. în Tirnova.

3. Propunerea temei: „Aratul și sâmnatul“, lecțiune din învățământul intuitiv pentru cl. I, de dșoara Olixia Stanciu, inv. în Budinți. — Dacă timpul va permite vor propune lecțiuni și următorii Dni: C. Deciu; Sim. Bogdan; J. Ignățel și alții, cari au prezentat teme. Toți aceia au să fie pregătiți pentru de a propune lecțiuni.

4. Critica disertațiunii și a prelegerilor practice.

5. Conferirea unui premiu.

ȘEDINȚA III.

1. Raportul comisiunilor esmise în I-a ședință.

2. Votarea bugetului pro 1912.

3. Eventuale propuneri.

4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal al adun. gen.

5. Fixarea locului proximei adunări generale.

6. Expirând mandatul de 3 ani al comitetului central se va alege un nou comitet pe un period de 3 ani.

7. Închiderea adunării generale.

Lugoj, la 4 Septembrie 1911.

Ioan Boros
prezident.

Valeriu Sas
notar.

NEUMANN M.

furnisor al curții și camerei ces. reg.

în KOLOZSVAR, Mátyáskirálytér 14.

Mare asortiment în veșminte bărbătești, de copii și fetițe!

Noutăți.

Maj. Sa Monarhul după cum se vestește din Viena, va veni luna viitoare, pe câțva vreme la Budapesta și apoi iar își va lua reședința la Gödöllő, unde clima i-a făcut foarte bine.

Sfințire de biserică. Joi în 21 Sept. n. se va face consacrarea bisericii românești unite din Parța, prin Preasf. Episcop Dr. Vasile Hossu al Lugojului. Tot atunci se va deschide și adunarea generală a reuniunii învățătorilor din dieceza Lugojului. Seara se va da concert de corul bisericesc din Parța.

Congresul greco-catolicilor din Ungaria. La Hajdudorog s'a ținut zilele acestea o adunare a greco-catolicilor ruteni maghiarizați, convocată de vicarul din loc. Chestiunea primă cu care s'a ocupat congresul a fost introducerea limbei maghiare, ca limbă liturgică. A venit apoi la dezbateri chestia înființării unei episcopii nouă, ceea ce a dat prilej la mari nemulțumiri și turburări așa că chestia introducerii calendarului gregorian nici nu s'a mai pertractat. Din toate frământările acestea se pare că nu se va alege nimic.

Vlaicu la Brașov. Dumineca viitoare inginerul Vlaicu, primul aviator român va sbură la Brașov cu monoplanul său. Românii din împrejurimi să nu-și pregete a admira această minune a geniului românesc, ales, că ceice au văzut și sborul prințului Bibescu, îl găsesc pe Vlaicu cu mult mai superior.

Adunări populare. Duminecă în 17 crt. se va ține la Buteni o mare adunare populară a aderenților partidului național român. Iar la 27 Oct. se va ține la Brașov.

Vulcanul Etna în activitate. Se anunță din Catania, că Vulcanul Etna a în activitate. Pe o întindere de 10 km. a nimicit toată vegetațiunea.

Prima școală țigănească. Cu ajutorul ministeriului de instrucție publică s'a înființat în comuna Ciclova din Bănat, prima școală țigănească. Suntem curioși de programul școlii.

„Ardealul” în franțuzește. Afăm cu multă plăcere, că scrierea dlui Silv. Moldovan „Ardealul” se va traduce în franțuzește. Sperăm, că în chipul acesta se vor cunoaște bogățiile și frumusețile țării noastre.

Turneul tenorului Rădulescu. Domnul Ioan Rădulescu, absolvent al conservatorului bucureștean, un distins elev al clasei de operă a domnului Dimitrie Popovici, va da o serie de concerte în următoarele orașe:

Arad, Duminecă, în 17 Sept. nou (din prilejul serbărilor arangiate de congresul învățătorilor), *Lugoj*, Marți, în 19 Sept. nou; *Orăștie*, Joi, în 21 Sept. nou; *Blaj*, Duminecă, în 24 Sept. nou; *Sibiu*, Marți, în 26 Sept. nou; *Brașov*, Joi, în 28 Sept. nou; *Cluj*, Duminecă, în 1 Octomvrie nou; *Oradea*, în 3 Octomvrie nou; *Beiuș*, Joi, în 5 Oct. nou; *Șimleu*, Sâmbătă, în 7 Oct. nou; *Seini*, Duminecă, în 8 Oct. n.; *Sighet* Mercuri, în 11 Oct. nou.

Avizăm publicul nostru românesc din numitele orașe și împrejurime să sprijinească pe acest artist de valoare, dându-și tot concursul moral și material. În curând vom avea ocăsta să dăm programul amănunțit.

Hymen. *Susănică Pop și Vasile Câmpian* fidențați.

La fondul casei împreunate cu hala de vânzare a „societății meserieșilor români din Blaj”, cu prilejul serbărilor jubilar ale Astei au intrat următoarele contribuiri: Anton Mocsonoi de Foen 100 cor., V. A. Trifu, profesor Piatra-Neamțu dela mai mulți prietini și cunoscuți a colectat 84 lei; Dr. Laurențiu Pop, adv. Abrud; Dr. Romul Veliu, adv. Arad, câte 20 cor.; Diamandi Steriu, propr. Brașov, vâd. Dr. Petru Anca, Oravița, Dr. Oct. Utalea, adv. Rodna câte 10 cor., Iuliu Marțian, director de bancă Năsăud, Simion Blaga, farmacist Turnu-Severin, Dr. Iosif Blaga, prof. Brașov, I. Săveanu, București, Ionel Comșa și soția, mare comerciant, Seliște. Dr. Constantin Moga, adv. Brașov, N. Romanescu, fost deputat și primar Craiova, Dr. Socol Aurel, cand. de adv. Cluj câte 5 cor., George Manciu, preot Teure, 4 cor., Petre Lăcustean, publicist București, Dr. Aurel Nyilvan, adv. Șomeșca câte 3 cor., Dr. Nicolae Oncu, adv. Arad. Dr. Andrei Pop, adv. Huedin, Dr. G. Șimon, adv. Aiud, Vasile Goldiș fost deputat Arad, Anton Procup, protop. Rebrisoara, Dr. Ioan Dămian, adv. Sânmiclăușul-mare, Ioan Anca, preot Supădure. I. Ghica, deputat București, Dr. Coriolan Pop, adv. Orade, Dr. Cornel Iancu, adv. Arad. Titu Hațeg, adv. Lugoj, Jurca Mihail, notar Reșinar, Teodor Ciurcu, Brașov, Mărioara Popa, Ladislau Pop, asesor Cluj, Iosif Oarga, secretar de bancă Cluj, Alexandru Corca preot, Valer Rusu, preot Chișid, Pompiliu Simonetti, preot Reșinar câte 2 cor., Dr. Liviu Iancu, medic Sibiu, V. Onișu, comerciant Sibiu, Dr. I. Roman, adv. Mediaș, Dr. Frentz, protopop Orăștie, Dr. I. Doleu, adv. Șimleu, Dr. Al. Fodor, medic Alba-Iulia, Dr. Iosif Popovici, docent la universitatea din Budapesta, N. N., Bungărdean Aurel, preot Bileag, Dr. N. Borza, medic Abrud, Dr. Liviu Micșa, adv. Dej, Ioan Pop, Dr. Cornel Nyeș, medic Beiuș, Popovici Victor, Ioan Marinescu, N. Popescu, Dr. Valer Branște, publicist Lugoj, I. Borza, Alba-Iulia, Dr. Eugen Sâmpetreaan adv. Zernești, Dr. Ilarie Hoadrea, adv. Zernești și Victor Turcu, Pitești câte 1 cor.

Binevoitorii donatori primească cele mai călduroase mulțumiri ale comitetului. Prof. G. Procup, prezident.

Amețeala. durerea de cap și tuitul urechilor sunt de comun provocate prin nemistuirea regulată. O jumătate pocal din apa naturală amară „Francisc Iosif” înlătură stricarea stomacului și încetează cu siguranță congestiunea de sânge. De Buhl prof. med. german scrie, că „apa naturală amară Francisc Iosif, influențează repede și este mult laudată pentru gustul plăcut”. — Se afla în farmacia și prăvălii de ape minerale. (20)

Convocare. Reuniunea femeilor de religie greco-catolică și gr. orientală din comitatul Târnavei-mici (Kisküküllő) își va ține **adunarea generală ordinară** în Dicio-sânmărtin, Joi, în 21 Septemvrie n. 1911 (sărbătoarea s. Maria-mică) la 2 ore după amiază în biserica gr. cat.

Avis. Intrând în „Revista Politică și Literară” în al IV. an al existenței sale, doritorii de-a cunoaște aceasta revistă sunt rugați a-se adresa în termenul cel mai scurt administrației Revistei Politice și Literare (Blaj—Balázsfalva) de unde vor primi **gratuit** primul număr de pe anul IV. de apariție.

Hotel fără servitorime. Ziarele pari-siene tipăresc un anunț, care promite o adevărată minune în dezvoltarea industriei hoteliere. În Paris se va deschide adevărat în curând un hotel, a cărui organizare desleagă într'un mod foarte simplu chestiunea supărătoare a hăcișului. Serviciul în hotel nu se va mai face cu ajutorul mânilor ome-nești, ci cu — electricitate. Se vor introduce mașini automate în toate apartamentele, și nu va fi trebuință de nici un cheiner. Hotelul va avea și o orchestră electrică, un miracol al mecanicii, care la un semn va putea executa piesele cele mai celebre. Partea arhitectonică a clădirii este cu totul nouă și corespunde nu numai confortului, ci și cerințelor de estetică.

Se caută doi

Culegători tipografi

Tipografia Sem. Blaj—Balázsfalva.

ANUNȚ.

Avem lipsă de o cassieră pe care am angaja-o momentan. Reflectantele trebuie nesmintit să poșadă limba românească atât cu vorba, cât și în scris.

Tot firma noastră primește și un învățăcel din casă bună.

„Consum”
societate comercială
pe acții.

(79) 1—1.

Partea Literară.

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.
după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

71

— În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Spirit! Se poate, ca nebunul acela?

— Nefericitul — răgni Zbisko — și scoase sabia.

Dar Mazko ti prinse mâna și continuă:

— Așa-i! Nefericita aceea e fiica contelui Jurand și soția fratelui meu, și-acum înțelegi deci pentru ce v'am atăcat.

— Nebunul! — repetă Arnold.

— Dar blăstămățiile cavalerilor cruciați la silit l-a asta!

Zbisko întorcându-se la o parte începu să plângă, Glava comunică lui Arnold istoria nefericită a Danusiei precum și blăstămățiile cavalerilor cruciați și moartea lui Rothger. — Arnold ascultându-l până în capăt zise:

— Mă jur, că abia de câteva ori am văzut pe nefericita aceea de fată, și n'am știut, că cine-i? Mă jur și aceea, că nici când nici barămi cu un deget nu m'am atins de ea!

După aceea cinară împreună și ger-mânul să împrietini repede cu bătrânul Mazko. — După cină Zbisko se culcă înaintea pragului colibeii, unde dormia Danusia, iar Glava mai povestește câțva timp cu Mazko în apropierea focului.

— Ce să facem acum? Ce dispoziții să luăm față de domnișoara Jaghienka? — întrebă el.

— Dumnezeu știe!... Danusia e foarte bolnavă!

Dea Dumnezeu să se însănătoșeze, dar eu cred că ar fi cu mult mai bine, dacă Domnul ar chema-o la sine!

— Mie mi-a demădat domnișoara, — continuă Glava, — ca se o înștiințez despre toate și dacă să va schimbă întreg planul, mi-a spus să mă întorc acasă să o petrec în Zgogelitz, mai înainte de ce Danusia ar ajunge în Spichov.

— Atunci tu trebuie să mergi înainte; poți să duci lui Jurand știrea, că am aflat pe Danusia și cu o cale poți să petreci pe Jaghienka în Zgogelitz.

— Și va fi bine așa, căci e cu neputință, că Zbisko și Danusia să o afle în Spichov.

— Așa-i răspuns Glava.

— Chiar eu ași petrece acasă pe Jaghienka — continuă Mazko — dar nu pot să las pe Zbisko singur. — Tu încă ai văzut cât de furios era mai înainte când a voit să ucidă pe bătrânul cruciat! Și de-cumva Danusia va muri pe drum, zău nu știu cum să-l abat dela planul său.

— Pe blăstămatul de bătrân încredințează-l mie, eu îl voiu predă lui Jurand, — zise Glava.

— Așa-i. Așa cred, că va fi mai bine și mai conștient! Du-l cu tine în Spichov iar Jurand se facă cu el ce va voi.

— Voi duce și pe celalalt — zise Glava — de nu voiu avea năcaz cu el pe drum, la dincontră momentan îl leg de cel dintâiu arbore înalt.

— Dar cine se va ingriji de Danusia? — întrebă Mazko.

— Voiu afla pe cale destule femei și ori-care va fi mai bună, ca cea de acum. De altcum pe Danusia singur Zbisko o poate vindeca.

— Drept vorbești! — zise Mazko — și când pornești la drum?

— În zori de zi: ași dori să mă odihnesc câteva ore.

Și se culcă lângă foc; ostașii încă se culcară se făc o liniște ca în cimiter.

Când se revărsă de ziuă, Glava se trezi și seculă și pe Mazko.

— Acum pot să plec zise el.

— Bine, — răspuns Mazko — de jumătate adormit. — Cine horcăie așa puternic?

— Cavalerul Arnold. Voiu aprinde focul și voiu plec după ostași.

S'a și dus, dar s'a întors repede.

— Spun o veste rea, foarte rea.

— Ce s'a întâmplat? — întrebă Mazko speriat.

— Călugărița, îngrijitoarea Danusiei a fugit!

Pe Mazko l-a supărat puțin acest fapt. Se trezi și Zbisko și primind știrea de ceea întâmplare zise:

— Asta nu-i așa mare năcaz! Ori moare de foame, ori o vor mânca-o lupii sau o vor ucide litvanii.

Când i-a comunicat Mazko, că ce sen-

tință i-au adus lui Siegfried, s'a învoit fără să zică ceva. — Doar, afară de Danusia nu-l mai interesă nimic!

— Și cum se simte fata? — întrebă Mazko.

Așa-i că doarme și e liniștită.

— Doarme, dar geme încontinuu.

— Glava încă veni să-și ia rămas bun.

— Pe blăstămatul acela de bătrân l-am legat de șană. Dumnezeu să fie cu voi nobili cavaleri!

— Dumnezeu să-ți poarte și ție de grige.

Glava chemă pe Mazko la o parte și îi zise:

— De cumva, din întâmplare, s'ar ivi vre-o nenorocire, trimite numai decât în Spichov și de nu mă va afla acolo, atunci să mă caute în Zgogelitz.

— Bine., dar mai întâiu du pe Jaghienka în Plotzk... știi la episcopul..

Acolo e testamentul abatelui.. Acolo să aștepti și veștile.

— Cum demânzi stăpâne! Dumnezeu să te binecuvinte!

— Și pe tine iubitul meu Glava!

(Va urma).

„Indărăpt la sf. Biserica”

2. Temelia de stâncă a Bisericii catolice.

de Ioan Georgescu.

(Continuare).

Multora li-se va părea ciudat — începe Ruville acest capitol din apologia sa — că tocmai învățătura despre *primatul papal*, care mai mult pare a se împotrivi cu convingerile raționaliștilor, l'a captivat pe el mai cu seamă dându-i totodată în mână cheia adevărului. Ciudățenia aceasta — lămurește Ruville — va înceta îndată ce se va considera originea divină a acestei instituții, precum și marea ei însemnătate pentru viața Bisericii. Bine înțelegă, această învățătură a religiei catolice departe de a fi protivnică minții sănătoase, ce se va adevăra temelia de stâncă a Bisericii creștine.

Domnul a ales 12 ucenici pe cari i-a făcut Apostoli, dar deosebire de rang nu știm să fie făcut între ei, deși de multe ori a fost solicitat în direcția aceasta. În lumea ceealaltă, da spunea Domnul, va fi negreșit deosebire de rang, adică de fericire; dar taina aceasta numai Tatăl de sus o știe.

Și totuși sf. Petru s'a învrednicit a fi văhovnicul Apostolilor.

Domnul i-a făgăduit și de fapt i-a și dat lui drepturi și putere ca nici unuia dintre apostoli. Toată știința protestantă n'a putut (deși i-a stat în interes) se darăme acest adevăr. Petru pretutindeni e cel dintâiu între Apostoli. El și cu fratele său (Andreiu) au urmat mai întâiu pe Domnul. El a făcut în vezi neuitata mărturisire de credință: „Tu ești *Christos Fiul lui Dumnezeu cel viu*”. El a crezut cel dintâiu în sfânta Taină a Eucharistiei. El a fost învrednicit de Domnul să umble asemenea Lui pe apă ca și pe uscat. El a scos sabia spre apărarea Lui în Getsemani. Ba chiar și lăpădarea lui de Domnul a urmat tot din iubirea lui, căci pentru-că l'a iubit, s'a dus în curtea de osândă ca să poată și acolo în apropierea Lui.

După înviere Petru a fost învrednicit să

i-se arete lui Domnul deosebit de ceealți Apostoli.

Această situație de drept deosebită al lui Petru a asigurat-o Christos la început prin făgăduința făcută în Cesarea, unde i-a schimbat și numele: iar mai apoi când a spus Apostolilor că vor judeca în ceruri, lui Petru i-a zis că pentru el se va ruga deosebit: ca el oare-când întorcându-să (slusie la lăpădarea lui) să întărească pe frații săi; în sfârșit după înviere Domnul l'a pus păstor peste întreaga turmă: *Paște mieluceii mei, paște oile mele*.

Pentru-ce n'ar fi fost unul mai vrednic de încrederea lui. Isus, ca ceealți și pentru-ce să nu fie destinat acela întăritorul în credință al fraților săi?!

(va urma)

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor responsabil: Augustin Gruția

Nr. 451-1911.

(78) 3-8

Edict.

Dupăce *Beniamin Barna* gr.-cat. din Blaj de 7 ani de zile și-a părăsit pe legiuita sa soție *Maria n. Răhăian* gr.-cat. tot din Blaj, și nu i-se știe ubicațiunea, prin aceasta este provocat ca în timp de un an și o zi, dela publicarea ultimă a acestui edict, să se prezinte înaintea acestui oficiu, căci la dincontră procesul divorțial se va începe și pertractă și în absența lui.

Oficiul protopopesc gr.-cat. al Blajului ca for matrimonial delegat de I-ma instanță.

Blaj în 6 Septembrie 1911.

Georgiu Bărbat,
protopop.

Nrul. 104-1911

(81) 1-2

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școli gr.-cat. din Presaca-de-Secaș, prin aceasta se recerecă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cauțiunea de șapte sute coroane la oficiul parohial cel mult până în 24 Septembrie st. n. 1911 la 10 ore a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre această lucrare și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese, și planul aprobat de Preaveneratul Consistor Metropolitan la 27 Iunie 1910 sub Nrul 3313 se pot studia zilnic la oficiul parohial gr.-cat. Curatoratul bisericesc își rezervă dreptul de alegere dintre minusoferenți.

Presaca la 11 Septembrie 1911.

Ioan Popa Popasu, Petru Mitea,
paroh gr. cat. curator prim. bis.-scol.

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr.-cat. din Tritul-de-jos (Alsó-Detrehem, Torda-aranyos megye) prin aceasta se recearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cauțiunea de 700 (șapte sute) coroane la oficiul parohial, cel mult până la 22 Septemvrie 1911.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul aprobat de Preaveneratul Consistor Metropolitan, se pot studia zilnic la oficiul parohial.

Curatoratul bis. își rezervă dreptul de alegere dintre minus-oferenți.

Tritul-de-jos la 6 Septemvrie 1911.

Ioan Bugner
paroh gr.-cat.

Ioan Roșca
curator prim.
(77) 1-1

Muschong. Băile Buziaș Phönix apă mi-nerală de Buziaș SUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECA

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.
(36) 68 - 7

GAZKOKS

escelent liber de pucioasă, foarte bun pentru încălzirea centrală a odăilor, la fâurarie, motoare etc. se capătă în

Biroul orașenesc al fabricii de gaz aerian a orașului Brașov, Strada porții 60.

Tot acolo să afli o expoziție permanentă cu sticle de gaz, sobe pentru încălzit baia, automate pentru apă caldă etc. care se pot vedea în toate zilele.
(78) 1-6

să se adreseze cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de împrejmuit, fructe cu boabe, pueți, etc.

Vițe altoite

(calitate superioară)
viță europeană și americană cu și fără rădăcini. (Catalog instructiv la cerere gratuit).

(80) 1-12

FISCHER & Comp

Pomi Viticultura

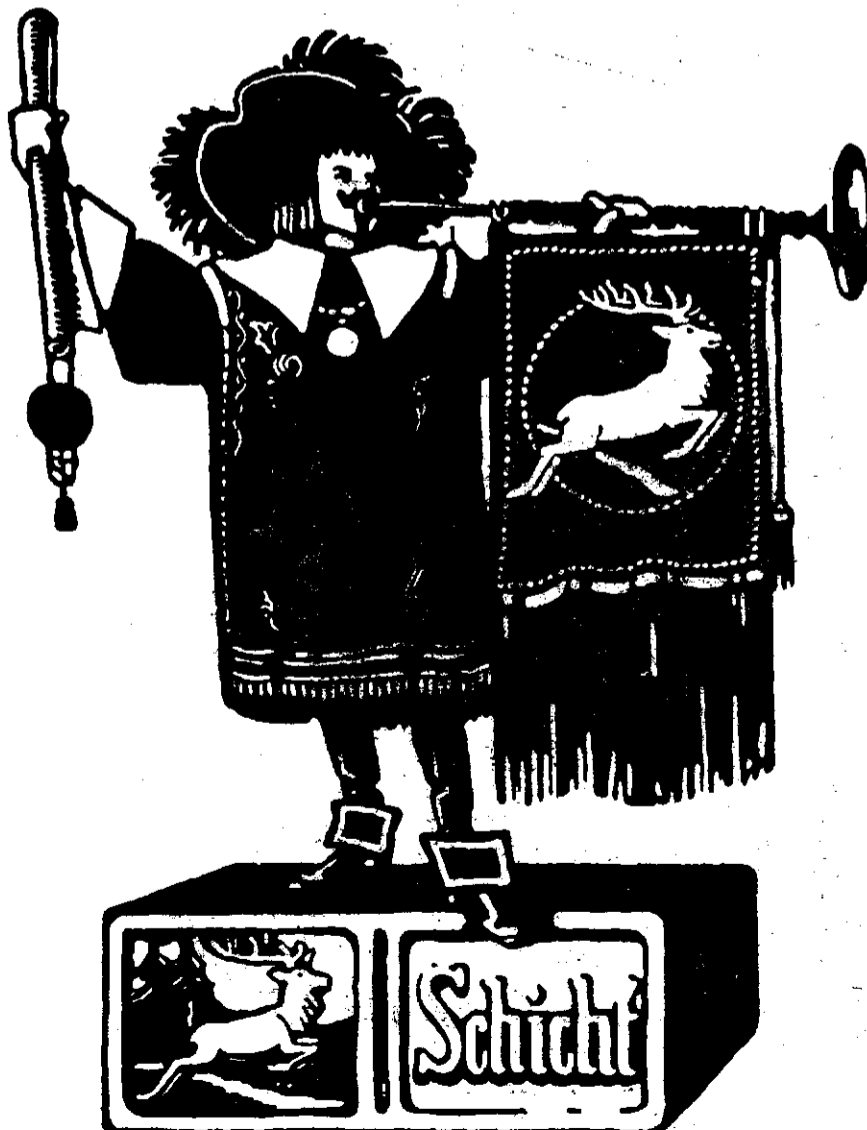
EXPLICARE

că pentru ce se dovedește cel mai bun rezultat la spălarea cu săpunul Schicht:

1. Săpunul Schicht este cel mai bun dintre toate săpunurile.
2. Prin succes este cel mai ieftin.
3. Curățenia lui se garantează cu 25.000 cor.
4. Este moale și conservă țesăturile
5. Descompunându-se ușor, descompune ușor murdăria.
6. Spală excelent și în apă răcită și zădărnicește îndesarea și scămășarea rufelor de lână.
7. Frecarea odată cu săpunul Schicht are efectul frecării de trei ori cu alt săpun.
8. Săpunul Schicht cruță timp, trudă și bani.
9. Albește rufele suplinind vinețala.
10. Producerea lui este particulară și se folosește numai cel mai bun material brut.
11. Experiența alor zeci de ani se observă la producerea lui.
12. Folosind toate invențiile și experiențele câștigate se lucră la perfecționarea lui.

Toate acestea valorează și pentru

„Extractul de spălat Lauda Femeii“.

AVIZ!

Cine vrea să cruțe bani, timp și lucru, folosească-se de următorul metod de spălat:

Inmuierea rufelor: Rufele să fie numai chiar acoperite cu apă în care se pune atâta Extract de spălat »Lauda Femeii« încât să facă zoi (spume) când se amestecă și apoi să lasă peste noapte la înmuiat.

Propriu spălatul pretinde puțină trudă, dacă se folosește „Săpunul Schicht“ marca „Cerb“. Căci toată murdăria s'a șolvat (descompus) deja prin „Extractul de spălat Lauda Femeii“ și trebuie numai acoperite cu zoi (spumă) de a Săpunului Schicht. Să se incunjure toată truda cu frecatul oboșitor; murdăria cerbicoasă însă se delătură dacă pețele murdare se freacă cu „Săpunul Schicht“ pe ambele fețe, (până-s ude rufele), și apoi se lasă învăluite 1 oră între celealalte rufe; atunci dispare orice murdărie.

La apa în care se fierb rufele este consult a se adauge ceva din „Săpunul Schicht“ sau Extract de spălat Lauda Femeii. Este de mare importanță a se clăti rufele mai de multe ori în apă multă până ce dispare toată murdăria solvată prin Săpunul Schicht și rămâne apa de clătit curată (limpede).

(74) 2-7

MÁTYÁS ŞI TRATTNER

rafinată şi depozit liber de spirt, stabiliment pentru denaturare de spirt
în **BARÓT** (cott. Háromszék).

Fabrică (ferbe) şi livrează pe lângă condiţiunile celea mai favorabile
spirt brut, rafinat şi denaturat.

Provocându-Va la această foaie cereţi oferte de preţuri.

(56) 12—26

MOBILE!

cine vrea să se cumpere mobile
bune şi frumoase să se adreseze
cu deplină încredere lui

D Schmidt

negustor de mobile şi măsar în

Medias—Medgyes,

care are un depozit bine asor-
tat cu tot felul de mobile,
precum: scaune, divanuri, icoane,
oglinzi, apoi mobile de lemn
moale şi rechizite de culină.

(50) 15—25.

Cadou de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferinţele noastre,

Reprezintă un moment dureros din
viaţa noastră. — Mărimi 44 68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Semi-
narului teol. gr-cat din Blaj.* — Preţul freat
220 cor.

**Cancelarie administrativă
şi birou de informaţiuni
în Budapesta.**

Procur şi dau informaţiuni în toate
afacerile procesuale, extraprocesuale, admi-
nistrative şi comerciale; mijloacesc împrumu-
turi personale, hipotecare şi amortisaţionale
ieftin şi în scurt timp; mijloacesc cumpărări,
vânzări, exarendări de bunuri, maşini, motoare
şi alte rechizite economice; finanţez parcelări
de moşii; esoperez ajutoare de stat pentru
preoţi, învăţători, şcoli şi pentru cumpărarea
de izlaze şi păşuni; efectuează tot felul de
comandă comerciale eventual şi la bursă
prompt pe lângă taxe moderate şi anticipaţie
pentru corespondenţă.

Dr. Constantin Manea

(81) 29—52

advocat dipl.

VIII. Aggteleki u. 10. I. 7. Telefon: 171—27

Un admirabil tablou după originalul
marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

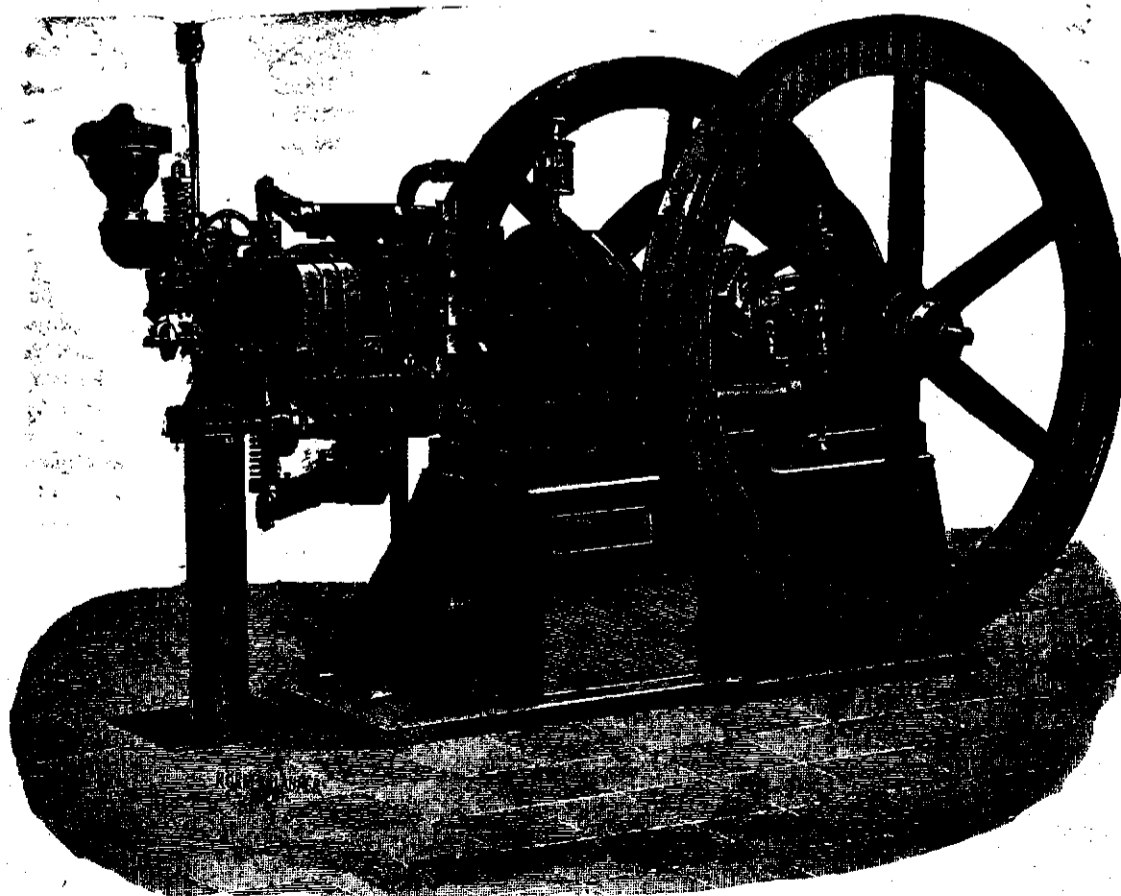
Cel mai războinic voevod, ne pare din acest
tablou cu o putere de sugestie extraordinară.
Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr-cat.*
din Blaj. — Preţul tabloului cor. 1'50 fil.

Sprijiniţi industria română!

PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAŞINI
din Austro-Ungaria

EUGEN NICOLA

Blaj—Balázsfalva.

Subscrisul recomand celea mai
practice **pluguri** şi **maşini eco-
nomice.** În depozitul meu se află
totdeauna gata celea mai renumite
motoare de benzin, locomobile
şi garnituri complete pentru
îmblătit cu motor. Motoare
de benzin stabile, motoare
pentru gaz sugativ. Mori de
măcinat şi tot felul de maşini
economice, pe cari le vând eu

**preţuri moderate şi condi-
ţiuni de plată favorabile,
în rate.**

== **Cea mai mare garanţă.** ==

Nime să nu-şi cumpere pluguri
sau maşini economice până nu cercă
la firma

Eugen Nicola

prima fabrică română de maşini
în Blaj—Balázsfalva.

Desluşiri şi informaţiuni se
dau gratis.

(38) 25—52

Sprijiniţi industria română!